Институт по аграрна икономика

AMERICA FOR BULGARIA FOUNDATION

CAPA

Център за икономически изследвания в селското стопанство (CAPA)

БЮЛЕТИН №2

Февруари 2020

Важно: Бюлетинът се издава в рамките на проект "*Засилване на аналитичния и публичен капацитет на Центъра за икономически изследвания в селското стопанство*" – *CAPA*, подкрепен от Фондация "Америка за България".

Всички мнения и твърдения, изразени в това или във всяко друго издание на CAPA, са такива на техния автор и/или издател и не отразяват непременно възгледите на Фондация „Америка за България" или на нейните директори, служители или представители.

Всички становища, констатации, и/или изводи, изразени в тази публикация са на авторите и не отразяват непременно позицията на Института по аграрна икономика .

Зърнени и маслодайни култури

Моментно състояние в развитието на сектора в България

- Първоначалните предвиждания на САРА за средния добив на пшеница през новата реколта е той да са установи на 4,60 т/ха. Максималното общо производство се оценява на 5,6 млн.т., което е с около 2% под нивото от 2019 г. Продължителното засушаване от началото на засяването ще даде своето отражение, като критични за нивата на добивите остават природните условия в следващите 2 месеца.
- Първоначалната оценка за добива при ечемика през новата реколта е от 4,3 т/ха. Най-вероятностните максимални обеми при ечемика могат да доближат 540 хил.т. Тези количества са близки до миналогодишните.
- Средните добиви при рапицата от новата реколта се очаква да бъдат около 2,3 т/ха. Общото максимално количество на добитата рапица за 2020/21 г. се прогнозира на 400 хил.т., което е с 5% под нивото от 2019 г.
- Направените предвиждания за производството при есенните култури (при вариация от + до -3%) се оценяват с вероятност 50%, като вероятността за по-високи резултати се изчислява на 18%, а за по-ниски на 32%.
- Резкият скок при цените на всички зърнени и маслодайни стоки се дължи най-вече на опасенията за състоянието на предстоящата реколта, особено в региона на Европа и Черноморския басейн.

Очаквания за развитието на производството и търговията със зърнени и маслодайни

- В края на м.февруари, 2020 г., FOB цените на зърнените се понижават слабо в сравнение с м.януари. За хлебна пшеница в Черноморския район, тя се движи около 219 US$/т, ечемика остава на 188 US$/т, фуражна пшеница - 213 US$/т. При царевицата цената от Украйна е около 184 US$/т. Движението на цените в следващите месеци ще се определя от очакванията за новата реколта.
- FOB цената на слънчогледово семе от Украйна се покачва от 365 US$/т за м.януари до 400 US$/т за м.февруари. Това е най-високото равнище от м.декември, 2016 г. При задържане на тези цени, олиото трябва да е в диапазона 760-780 US$/т.
- В същото време слънчогледовото олио за м.февруари се понижи от 785 US$/т (м.януари) до 740 US$/т, следвайки понижението при палмовото, чиято цена - FOB Индонезия спадна на месечна база от 810 US$/т до 670 US$/т.
- Ценовите колебанията в последните 2-3 месеца при палмовото масло са едни от най-големите за последните 5 години. Причините за това е сблъсъкът между интервенционни и фундаментални фактори допълнени с природни неизвестности. При нормална ситуация, цената на палмовото масло трябва да се стабилизира в диапазона 650-700 US$/т, което ще отрази ценовото съотношение към другите масла, стоковите наличности и възвращаемостта за фермерите.

Цени България, лв./тон (без ДДС)

	11.2019	12.2019	01.2020	02.2020*	03.2020*
Хлебна пшеница	315,46	324,16	330,73	*330*	*330*
Фуражна пшеница	298,01	307,50	321,66	*320*	*320*
Ечемик	280,00	280,00	283,07	*290*	*290*
Царевица	266,48	273,93	282,09	*285*	*290*
Слънчо-глед**	572,50	595,50	673,25	*700*	*690*

**Прогнозни цени*
**Източник на информация за цената на слънчогледа – МЗХ и НСИ
- Липсва информация
Източник: ЕК

Международна търговия (FOB цени)

	12.2019	01.2020	% изменение годишна база
Пшеница , евро/тон (Мексикански залив)	189,86	190,46	+4%
Ечемик, евро/тон (На място Минеаполис)	103,36	106,00	-4%
Царевица, евро/тон (Мексикански залив)	150,30	151,52	+3%
Слънчогледово олио, евро/тон (Мексикански залив)	724,82	735,00	+22%

Източник: http://www.indexmundi.com/commodities/

Засегнати площи от неблагоприятни природни условия в периода 01.01.2020 – 21.02.2020 от JRC-Mars към ЕК

Източник: EC Joint Research Centre, MARS Bulletin, February, 2020

Зеленчукопроизводство

Развитие на производството на домати, пипер и краставици в България

- Първоначалните оценки на САРА за производството на домати, пипер и краставици през 2020 година е за увеличение в сравнение с 2019 г. Производство на домати се очаква да достигне 148 хил.т. Това представлява ръст с около 10% в сравнение с 2019 г., когато САРА очаква добитото количество да е поне 135 хил.т.
- Производството на пипер се очаква да се доближи до 56 хил.т. Това представлява нива съпоставими с тези от предходната година, с добити количества от 55 хил.т.
- Максималното количество прибрани краставици през 2019 г. се оценява на 71 хил.т. През 2020 година САРА предвижда обеми близки до миналогодишните достигащи 72 хил.т.
- Увеличението, което се предвижда в производството на основните зеленчуци се основава на допусканията за добри природни условия и забелязващи се от 2-3 години тенденции на известно увеличение на средните изкупни цени, както и стабилизиране на производството в резултат на стремежа за по-голямо целево подпомагане в сектора.
- При полските домати средната цена за домати на открито за 2019 г. е 0,61 лв/кг по настоящи прогнози се предвижда цена от 0,61 лв/кг, а за оранжерийно производство по данни за НСИ, тя е 1,05 лв/кг.
- Средните изкупни цени за краставици на открито за 2019 г. са 0,75 лв/кг, а за оранжерийни краставици 1,26 лв/кг. Това представлява с около 6% по-малко отколкото през 2018 г.
- Средните изкупни цени при пипера за 2019 г. по данни на НСИ са изчислени на 0,75 лв/кг, с 13% над тези от 2018 г.

Актуални новини за зеленчукопроизводството

- Тази зима се оказва сравнително добра, както от гледна точка на производството, така и с оглед на цените. Отбелязва се, че цените на основните зеленчуци в ЕС се повишават и за последните 1-2 години са с около 7-8% над средните за последните 5 години. Може да се прогнозира, че 2019-2023 г., средните цени на зеленчуците ще бъдат с около 8% над тези за периода 2014-2018 г.
- Според изследване на CuTE, 7 от 10 европейци посочват, че европейският произход при избора на плодове и зеленчуци е важен. При избора водещи се оказват качеството и цената повече отколкото начина на производство и екологичният етикет.
- Разпространението на новия "коронавирус" в Китай води до дефицит на зеленчуци в страната и до сериозен ръст в цените. В близост до най-засегнатия район от вируса се намира основната производствена област за зеленчуци – Шоугуанг даваща годишно 4,5 млн.т и е баромет за ценообразуването на зеленчуци за целия Китай, като цените се на рекордни равнища, което започва да се пренася и по други места в света.

Изкупни цени, лв./тон

	11.2019	12.2019	01.2020*	02.2020*	03.2020*
Домати	*0,72*	*0,86*	*0,90*	*1,10*	*1,20*
Краставици	*1,26*	*1,45*	*1,50*	*1,70*	*1,60*
Пипер	*0,67*	*0,82*	*0,85*	*0,90*	*0,90*

Източник: НСИ
** - прогнозни данни без включен ДДС*

Цени на едро, лв./кг.

	11.2019	12.2019	01.2020	02.2020*
Домати - оранжерийни	2,04	2,25	2,63	2,45
Домати - внос	1,57	2,10	2,53	2,35
Краставици - оранжерийни	2,16	2,80	3,63	3,75
Краставици - внос	1,76	2,65	2,83	3,00

ДКСБТ- Седмичен бюлетин на цените с включен ДДС
** - прогнозни данни*

Цени на дребно лв./кг.

	11.2019	12.2019	01.2020	02.2020*
Домати	2,33	2,62	3,09	3,18
Краставици	2,85	2,98	3,47	4,34
Чушки (зелени)				

Източник:САПИ (седмичен информационен бюлетин)
** - прогнозни данни*

Пазарна и маркетинг информация

- Относително меката зима в Европа допринася за поддържане на стабилно производство при оранжерийните зеленчуци, като цените от края на м.януари се движат нагоре заради опасенията за доставките свързани с "коронавируса".
- Цените на домати на едро в ЕС през м.февруари са с 3% над средната цена за 2019 г. и с 11% над тази за последните 5 години. Те са на равнища от 1,1 евро/кг и се очаква да не се понижават в следващите седмици, независимо от очакваното увеличение на вътрешното предлагане.
- През м.февруари цените на пипера в ЕС продължават да се покачват под давление на общото покачване на зеленчуковите цени. Цените на едро в Испания са около 1,37 евро/кг, което е с около 14% повече от преди месец. Цените на едро на пипера в Турция остават около 0,52 US$/кг, което е с 16% повече на месечна база. Това са едни от най-високите равнища достигани в последните години и по-нататъшен ръст е малко вероятен.
- Цените на едро на краставици през м.февруари по данни на www.tridge.com се повишават сравнително бавно на европейския пазар. Цената на краставици от Полша, която се очертава като важен производител в ЕС е около 1,3 евро/кг, това е с 32% повече на годишна база. В Турция цените вървят нагоре и достигат 0,58 US$/кг , като месец по рано са били 0,5 US$/кг.

Мляко и млечни продукти

Развитие на производството и търговията в България

- По данни на НСИ, изкупните цени на кравето мляко в страната през 2019 г. са 0,67 лв/л, което представлява с 2% повече в сравнение с 2018 г. (0,66 лв/л). Причините за това бяха добрата конюнктура на европейския пазар, където цените на свободните количества мляко достигнаха най-високите си равнища за последните 10 години.
- При овчето мляко има намаление от 0,6%, като средногодишната цена е 1,17 лв/л. Тези цени на овчето мляко са едни от най-ниските от 2012 година насам. За 2020 година се очаква цената да се повиши на равнища около 1,20 лв/л при отсъствия на сериозни сътресения в търсенето и предлагането на мляко.
- По оценки на CAPA, изкупните цени на кравето мляко в страната очакваме да имат тенденция към понижение през следващите месеци.

Развитие на млечната верига в света

- Изкупеното краве мляко в Съюза за м.декември продължава тенденцията от м.ноември за ръст с 1,5% (173 000 т.) в сравнение със същия месец на 2018 г. Най-значим е той за Холандия (+4%), Германия (+1%), Франция (+1%). Значими намаления има за Ирландия (-6%) и Швеция (-3,6%).
- На годишна база за 2019 г. нарастването на изкупеното мляко е с 0,4%. В Холандия, Франция, Германия и Италия количествата са под нивата от 2018 г., вероятно поради сушата в края на лятото в Централна и Южна Европа.
- Цената на суровото мляко на Спот пазара Лоди в Италия продължава да намалява до 0,39 евро на литър към края на м.февруари, което може да е сигнал за отслабване на търсенето, като опасността от коронавирус допълнително натиска търсенето надолу и цената ще продължи да пада.
- Наблюдава се устойчив спад в цената на маслото в ЕС през цялата изминала година, което дава основание да се счита, че високите цени от 2018 г. няма да се повторят през настоящата година.
- Цената на сухото обезмаслено мляко през годината устойчиво нарастваше и през 2020 година ще остане на нива 230 евро за 100 кг.
- Топлото време и пожарите предизвикаха намаление на производството на краве мляко в Австралия с 4% за 2019 година. Нова Зеландия също отчита намаление с 0,4%.

Актуална информация

- Опасността от разрастването на грипната зараза от тип "Корона" на пазара на мляко все още не е голяма, като в основните страни износителки за китайския пазар Австралия и Нова Зеландия опасенията растат, макар че търговията може и да се засили с оглед на препоръките към китайските граждани да консумират по-силни храни, за подсилване на имунитета.

Цени на сурово мляко, лв/100 кг

	11.2019	12.2019	01.2020	02.2020*	03.2020*
България	61,69	62,10	62,20	62,00	61,00
ЕС (13)	69,61	69,63	69,55		

*Източник:ЕК, Млечна обсерватория.. * Цените са прогнозни (CAPA)*

Цена на сухо мляко (обезмаслено), лв/100 кг

	11.2019	12.2019	01.2020	Δ%m-1	Δ%y-1
България					
ЕС (28)	498.7	492.9	506.6	+2.8	+35.6

Източник:ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на масло, лв/100 кг

	11.2019	12.2019	01.2020	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1776.0	1760.0	1592.0	-9.5	-13.5
ЕС (28)	715.8	708.0	701.1	-0.6	-15.7

Източник:ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на кашкавал Витоша/сирене Чедър, лв/100 кг

	11.2019	12.2019	01.2020	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1067.0	1046.0	1078.0	+3.0	+6.7
ЕС (28)	582.8	588.7	596.5	+1.3	-0.7

Δ%m-1 - изменение на цената в сравнение с предходния месец
Δ%y-1 - изменение на цената в сравнение с предходната година

Насоки на политиката и тенденции в търговията

- Европейската асоциация на млекопреработвателите (EDA) съвместно с Dairy UK са разработили „рамка за млечната индустрия", като основа за регулиране на отношенията между ЕС и Великобритания, за да бъде сключено по-бързо ново търговско споразумение. Целта е свободно движение на мляко и млечни продукти между ЕС и Обединеното кралство без мита, квоти или нетарифни бариери, доколкото е възможно. Негативните ефекти от неуспешен преходен период, ще засегнат не само фермерите, но също потребителите и обществото.
- Постигнатата през м.декември "Зелена сделка" на ниво ЕС се очаква да окаже значително влияние върху развитието на животновъдството. Целта е да се отговори на климатичните промени и Европа да се превърне в първия климатично-неутрален континент в света към 2050. Въпросът който остава отворен е, до каква степен селските стопани ще бъдат мобилизирани за постигане на поставената цел, доколкото животновъдното производство е значим източник на емисии (метан, азотен оксид), респективно как ще бъде отразено в следващата ОСП.

Месо

Производство и търговия на месо в България

- Цените на едро и при трите вида месо – свинско, говеждо и телешко, и пилешко, отбелязаха увеличение през месец януари. Средното равнище на изкупната цена на тон кланично тегло на свинското месо дори превиши ценовото ниво на едро при говеждото и телешкото месо. Възходящата динамика е резултат, както от въздействието на международните цени, които се задържаха високи през последните месеци на 2019 г., така и от вътрешната пазарна ситуация, отразяваща последиците от АЧС.
- Ценовото ниво на тон кланично тегло на свинското месо достигна 4338 лв./тон през м.януари, като това е най-високото равнище за последните пет години. Превишението е с 5% спрямо предходния месец и с 35% спрямо същия месец на 2019 г.
- Очакванията са през м.февруари и март темпът на растеж на цените на едро на свинското месо постепенно ще се забави и те слабо да спаднат до 4,20-3,95 лв./кг. Основание за прогнозата са тенденциите на международния и европейския пазар, като в средата на м.февруари средната европейска цена на едро отбеляза спад с 0,1% спрямо предходния месец и българската цена вече е с 19% над средноевропейската при обичайно превишение до 10%.
- Прогнозира се през следващите два месеца цените на едро на говеждото и телешко месо да се задържат около и над 4,20 лв./кг. По предварителни данни на МЗХГ, към м.ноември 2019 г. в кланиците е произведено 4,9 хил. тона говеждо и телешко месо, което е с 1,6 хил. тона по-малко от произведеното количество през същия период на 2018 г. Спадът се дължи предимно на намаления брой на закланите животни – с 6,56 хил. бр. Най-голямо е понижението в броя на закланите юници и крави - с 4,4 х.бр. по-малко.
- Увеличението при цената на едро на пилешкото месо, отчетена през м.януари, е с 4,6% спрямо предходния месец и с 3% сравнено с ценовото ниво от началото на 2019 г. Очакванията са за задържане на ценовите равнища в краткосрочен план с около 2-3% над средните стойности за периода 2017-2019 г., поддържани от силното вътрешно търсене.

Важни събития през февруари, 2020 г.

- Пред българските производители на пилешко месо се открива нова възможност за разширяване на експорта, след като страната ни получи одобрение на сертификата за износ на термично обработени птичи продукти в Аржентина. Очаква се в близките месеци да бъде одобрен и сертификата за прясно птиче месо. Консумацията на пилешко месо в Аржентина нараства под влияние на влошената икономическа обстановка и силното поскъпване на говеждото и свинското месо. През 2019 г. пазарният дял на месото от домашни птици се е увеличил с 1%, а потреблението на глава от населението достига 43,4 кг.

Цени, лв./тон кланично тегло

	11.2019	12.2019	01.2020	02.2020*	03.2020*
Говеждо и телешко месо	4881	4172	4262	*4500*	*4200*
Свинско месо	3969	4135	4338	*4200*	*3950*
Пилешко месо	2810	2893	3025	*2900*	*2850*
Агнешко месо	10645	10737	10737	-	-

**Прогнозни цени*
- Липсва информация
Източник: ЕК

Пазарна информация. Световно производство и търговия

- След единадесет поредни месеца на увеличение, глобалният индекс на цените на месото по данни на FAO понижи стойността си с 4% спрямо равнището от м.декември на миналата година. Най-сериозен е спадът при цените на овчето месо (-11%), следвано от говеждото (-5%), свинското (-3%) и пилешкото (-0,5%). Въпреки това, стойностите на ценовия индекс – общо и по отделни категории месо, остават по-високи от отчетените през месец януари на 2019 г.
- Причините за отбелязаното намаление на световните цени се коренят основно в свиването на покупките от Китай, под влияние на два основни фактора - по-големите наличности, в резултат от повишения внос през последните месеци на 2019 г., както и разпространението на коронавируса, и въведените поради тази причина карантинни мерки, които забавят доставките.
- Според Rabobank разпространението на коронавируса ще има най-сериозни последиците при производството и търговията с птиче месо, а сравнително по-слаби при свинското месо. Прогнозира се също известно забавяне на износа на свинско месо от ЕС през първото тримесечие на настоящата година, но това ще се отрази слабо на равнището на цените. Очаква се те да се задържат сравнително високи в Общността.

Глобална нетна търговия с месо през м.ноември-декември, 2019 г.

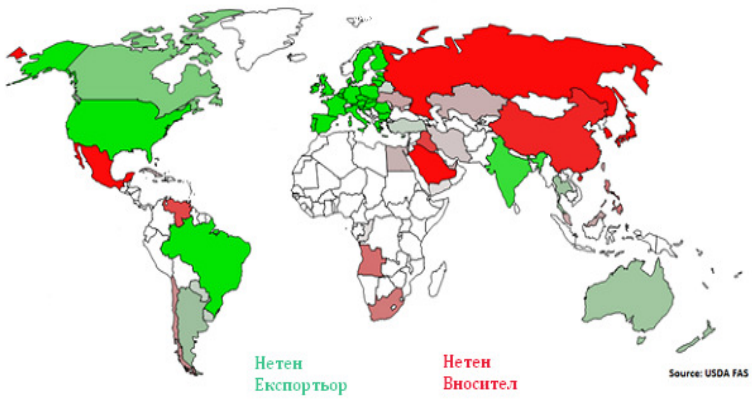

Източник https://www.attenbabler.com/index.php/2019/12/03/atten-babler-meat-fx-indices-dec-19/